

R O K J A V O R U

3 | 2003
ročník 9

Měsíčník pracovníků Lesů České republiky a příznivců lesa

LESNÍ ZDAR

Nebojme se
médií

Grantová služba
Lesů ČR, s. p.

Vápnění na LS
Vyšší Brod

Lesníci - lyžníci
na LS Broumov

Koncepce Public Relations

LČR, s. p.

PROGRAM 2000

na lesní správě Česká Lípa

1. Opravená studánka na frekventované turistické cestě vedoucí údolím Samoty v Lužických horách
2. Altánek u přírodní památky Husa na Kokořínsku
3. Začátek značené cyklotrasy vedoucí severní částí Kokořínska
4. Zbytek hladomorny u bývalé tvrze v oboře Vříšek, v níž Jan Žižka podle pověsti umožnil svého bratra hlady, protože byl katolický kněz a měl jiné názory

Zpráva o výsledcích inspekční činnosti ve 2. pololetí roku 2002

Zpráva shrnuje výsledky kontrolní činnosti v roce 2002, které byly získány jak odborem lesnické inspekce, tak tematickými prověrkami prováděnými oblastními inspektoráty v rámci jejich působnosti. Územními inspektory bylo provedeno 90 prověrek hospodaření, 9 komplexních prověrek, 3 mimořádné prověrky a vyřízeno 36 stížností. Výsledky těchto kontrol přinesly 3 personální změny a 19 postihů zaměstnanců. Kontroly byly převážně zaměřeny na posouzení činnosti revírníků. V těžební činnosti bylo nejvíce nedostatků v nedůsledném příjmu dřevní hmoty, nedostatečně požadovaných povýrobních úpravách a nedostatečích ve vyznačování těžebních zásahů. V pěstební činnosti se vyskytovaly závady ve využívání ploch v rámci PUPFL, administrativní nedostatky ve vykazování holin, nedostatky v ochraně kultur a kvalitě prořezávek. Bylo konstatováno zlepšení na úseku zalesňování. Z projednání vyplynula nezbytnost zavedení nového systému příjmu dříví a do té doby zaměřit kontrolní systém na otázky příjmu a evidence dříví.

Nástroje na zabezpečení trvale vysoké úrovně LHP

Materiál popisoval současný stav ve výběrových řízeních na tvorbu LHP, popisoval převís poptávky nad nabídkou a její důsledky. Negativní stránkou současné situace je nebezpečí, že při snižování nabídkové ceny za zhotovení LHP se můžeme dostat do situace, že zpracovatelé LHP, kteří musí dodržovat povinné položky standardu Mze, se budou snažit ušetřit náklady na úkor kvality popisu stavu porostů a tvorby map. Tento stav znamená vypracování vlastního systému pro posuzování dumpingových cenových nabídek a zvýšení počtu kontrol při přejímání a kontrolování podkladů LHP. Materiál stanovil standardní rozsah prací a vymezil nadstandardní položky při tvorbě LHP. Závěrem bylo stanoveno vypracovat nový metodický pokyn pro HÚL u LČR včetně

ně úpravy kontrolního systému a uplatnit v materiálu navrhované postupy při obchodních veřejných soutěžích na tvorbu LHP již v roce 2003.

Vyhodnocení dílčích výběrových řízení 2002

Materiál shrnoval výsledky šetření oblastních inspektorátů při kontrolách vyznačování těžeb a zkušenosti z průběhu realizace dílčích výběrových řízení. Je samozřejmé, že jak vyznačování těžeb, tak zadávaná a realizovaná dílčí výběrová řízení byla poznamenána kalamitou, která postihla většinu organizačních jednotek v měsíci říjnu loňského roku. Přesto je nezbytné konstatovat, že šetření odhalilo nedostatky jak ve vyznačování těžeb, tak při záměnách porostů v DVŘ. Přijaté závěry znamenají uplatnění určitého počtu vytykáčích dopisů zodpovědným pracovníkům, určení firem, které se z důvodů porušování pravidel DVŘ nemohou zúčastnit následných výběrových řízení a uplatnění smluvních pokut tam, kde došlo k porušování smluv.

Myslivost

Vedení podniku již několikrát projednávalo filosofii pronájmu honiteb. Výstupem byla zveřejněná informace k pronájmu honiteb u LČR na webových stránkách LČR, dále vytvoření souboru informací o pronajímání honitbách na internetu, zpracování podmínek výběrového řízení na pronájem honiteb a zpracování prováděcího předpisu k výběrovým řízením ve formě pokynu VTR č. 3/2003. Věříme, že zvýšením informovanosti myslivecké veřejnosti i vlastního personálu dojde k částečnému uklidnění v této oblasti, neboť všichni budou znát přesná pravidla hry a rámeček, v kterém celý proces bude probíhat. Nyní si již jen lze přát, aby začala všude pracovat nově ustavená státní správa a pohnul se proces schvalování honiteb jako podmínka úspěšného spuštění výběrových řízení na pronájem honiteb.

Ing. František Morávek, výrobně-technický ředitel

Editorial

Vážení čtenáři,

hlavním tématem tohoto čísla je komunikace s veřejností, především pak s médií a novináři. Svět médií a lidí kolem nich je zvláštní. Pro nás obyčejné smrtelníky dosti často nepřilíš srozumitelný. Média na jedné straně vytvářejí podivný obraz světa, jakousi přízračnou virtuální realitu, v níž je naše vlastní, osobně, a někdy těžce nabytá a draze zaplacená, hmatatelná zkušenost, nahrazena neosobní informací, kterou nám zprostředkovávají různé, chuti a vůně zbavené, mediální hvězdy a hvězdičky a vyretušované idoly, přesvědčující nás o neuvěřitelně snesitelné lehkosti bytí. Na druhé straně nám média nastavují zrcadlo, v němž mnohdy vidíme vlastní život jako karikaturu.

Prvotní úlohou médií je objektivně a pravdivě informovat. Myslíme si, že když

tak nečiní, nebo informace zkreslují, je to jejich chyba. Ale ona je chyba mnohdy na naší straně a já si myslím, že zkreslená informace spíše ukazuje na neschopnost odborníků srozumitelně a jednoduše novinářům odpovědět na jejich otázky, případně vysvětlit podstatu odborného problému. Přeložit do obecné řeči odbornou mluvu není jednoduché. Mnozí z nás se o tom přesvědčili a ztroskotali. Ale neměli bychom to vzdávat. Proto jsme začali již od roku 1995 systémově budovat koncepci komunikace podniku s veřejností. V loňském roce řada z vás absolvovala základní školení pro komunikaci s médií. Ve zlepšování našich komunikačních dovedností bychom měli pokračovat, a to nejen s médii, ale i s občany, ekologickými aktivisty a v neposlední řadě i s dětmi a dalšími skupinami obyvatel.

Ing. Jan Řezáč

- 2) Koncepce Public Relations LČR, s. p.
- 5) Nebojme se médií
- 9) Nebojácný březňáček
- 10) Potešení i poučení z krás lesa může mít každý
- 11) Jilm „Facír“
- 12) Grantová služba Lesů ČR, s.p.
- 13) Vápnění na LS Vyšší Brod
- 14) Lesníci - lyžníci na LS Broumov
Exkurze německých lesníků na LS Vyšší Brod
- 15) Nové odborné publikace a knihy
Videokazeta Lesník a příroda
- 16) Výročí
Přehled odborných akcí ČLS v roce 2003
Lesnické podvečery pro veřejnost v roce 2003

foto obálka

1. strana: *Státní kozel hlídá své stádečko koz bezoárových v oboře Vříšek*
foto: Jan Řezáč
4. strana: *Klíčící semenáček javoru*
foto: Antonín Říha

LESU ZDAR

Měsíčník pracovníků Lesů České republiky, s. p.

Adresa redakce:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové 8
tel.: +420 495 860 265, +420 495 260 325-30
fax: +420 495 262 391
e-mail: rezac@lesycr.cz

Vydává:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8
IČO: 42196451
Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416

Redakční rada:

Předseda: Ing. Václav Lidický
Členové: Ota Buršík, Ing. Lubomír Dědek,
Ing. Jan Duha, Ing. Josef Hruška, Ing. Jiří Kopic,
Ing. Jaromír Latner, CSc., Aleš Mrkvica, Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří Stonawski

Odpovědný redaktor: Ing. Jan Řezáč
Grafická úprava: CREATIVE DIRECTION

(Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele.)

Tiskne:

Bartošova tiskárna, s. r. o., Hradec Králové
Kalendova 688. Přetisk povolen.

(Uzávěrka příštího čísla 20. 3. 2003.)

Rg1-1994

Koncepce Public Relations LČR, s. p.

(Motto: od osvěty ke komunikaci)

I. část

1. Úvod

Již dlouho lesníci hovoří téměř výhradně o osvětě veřejnosti. Osvěta má vyřešit naše problémy ve vztazích s veřejností, která dosud žije v „nepoznané pravdě“. Termin lesnická osvěta zná i Lesnický naučný slovník, který jej definuje jako: „záměrné působení na širokou veřejnost, využívající všech dostupných informačních prostředků a realizované většinou mimo profesionální školské instituce; cílem osvěty je rychlé šíření nových poznatků vědních oborů, závažných pro lidskou společnost“.

Osvěta ale vznikla v době osvícenství, v době, kdy začal Rozum své vítězné tažení nad „náboženským tmářstvím“ a drastickým způsobem rozrušil tradiční společenské vazby, v době, kdy většina lidí byla negramotných a osvěta přinesla povinnou školní docházku a tím gramotnost. Osvěta se stala nástrojem zbožštění Rozumu. Osvěta stvořila profesi „odborníka“. Pojem osvěta neustále navozuje poněkud nerovný vztah těch, kteří jsou osvětleni a těch, kteří nejsou osvětleni, těch, kteří znají pravdu a těch, kteří ji neznají, těch, kteří mohou vysvětlovat (tedy osvětlovat) a proto rozhodují, a těch, kteří jsou osvětlováni a proto nerozhodují o ničem. Osvěta je v podstatě jednosměrný vztah, kdy jeden mluví a druhý poslouchá. Zde se podle mého názoru řada odborníků ze všech možných oborů dopouští fatální chyby, protože vedou pouze monolog a ve svém zaujetí pro vlastní pravdu neslyší hlasy těch druhých. To je často i případ nás lesníků, vnuků (dědiců) vědecko-technické revoluce, jež se pokusila podmanit si přírodu a vést s ní monolog.

Komunikace je především dialog, dialog dvou rovnoprávných partnerů, nikoliv jednostranná informovanost. Uznějme společnost za našeho rovnoprávného partnera, opusťme pojem osvěty a začněme s lidmi komunikovat. Zbavme se iluze, že někoho, kdo je gramotný a má vlastní rozum, přesvědčíme silou našich odborných pravd.

2. Je čas na změnu

V lese plánujeme na deset let. Decenium je pro nás základní časovou a bilanční jednotkou. Stanovujeme si své cíle a záměry převážně na toto období nebo jeho násobky. Stále tvrdíme, že obmýjí je 100 let (10x10 let), i když už to není dávno pravda. Naopak málokdy se strom kácí přesně ve sto letech. Přesto je dobré čas, vymezující život lesa, nějak strukturovat a tím strukturovat i les samotný.

Deset let existence podniku je příležitostí, kdy začít strukturovat jeho čas. Loni jsme se ohlédli k počátkům jeho zrození a bilancovali, co se podařilo splnit z prvotního zadání. Lze říci, že téměř všechno. Stojí zde silný, stabilní, sebevědomý, prosperující podnik, který ustál řadu krizí a může se pyšnit vysokou loajalitou svých zaměstnanců, jimž na oplátku nabízí značné sociální jistoty. V Evropě je málo takových lesnických firem.

Ale je potřeba se také podívat dopředu, do budoucnosti a vytyčit si další cíle, definovat svůj podnikatelský záměr na příštích deset let. Vnější výrazem tohoto sebevědomí je ztvárnění loga, sloganu a design manuálu. Tyto atributy ve své současné podobě ale již dnes ztrácejí svoji vypovídací hodnotu. Vznikaly v době, kdy se podnik konstitoval, kdy jeho obrysy byly ještě příliš nezřetelné a vlastně se ani dost dobře nevědělo, co by měly vyjadřovat, kromě bojovnosti a neústupnosti (logo ve tvaru husitské pavězy) a neurčité naděje, že budeme v lesích hospodařit jinak a lépe (slogan „Lesy pro třetí tisíciletí“). Domnívám se, že přišla doba nutné změny. Otevřme diskusi o možné změně loga a sloganu a hledejme pro ně ztvárnění, které bude reflektovat cestu, kterou podnik za 10 let prošel, a současně vyjádří naši vizi o budoucnosti podniku.

3. Rekapitulace stavu a potřeb LČR v oblasti komunikace

3.1. Pozice podniku

LČR, s. p., obhospodařují více než polovinu všech lesů ve státě a těží ročně přibližně 7 mil. m³ dřeva. Představují tak nejen největšího domácího podnikatele ve svém oboru, ale zaujímají také významnou pozici v evropském měřítku. Podnik existuje deset let. Za dobu svého působení postupně racionalizoval svoji strukturu, navázal řadu oborových i mezioborových vazeb a ustálil se v relativně vyvážené a pevné pozici. LČR plní ekonomické úkoly při současném dodržování svého dlouhodobého cíle – trvale udržitelného rozvoje. Obecná oborová prestiž podniku je vysoká, zaměstnanci jsou na příslušnost k němu hrdí. Paradoxně největším nebezpečím pro podnik je jeho úspěšnost – v rámci nově fungujícího územně správního uspořádání existují silné tendence krajů rozdělit podnik tak, aby na jeho výsledcích mohly finančně participovat.

3.2. Oblast komunikace

Po vzniku LČR byla komunikační oblast zprvu obhospodařována spíše intuitivně a živelně a rozhodně nepatřila k prioritám podniku. Později začal podnik spolupracovat s reklamními a PR agenturami, definoval své komunikační konstanty a nastoupil cestu cílené komunikace. V rámci ředitelství podniku existuje samostatný odbor lesnické politiky a vnějších vztahů, který plánuje a koordinuje komunikaci – LČR se pravidelně účastní odborných veletrhů a výstav, vydávají řadu tiskovin a publikací včetně podnikového časopisu, jsou partnerem ekologických organizací a garantem mnohých akcí, pořádají pravidelně i mimořádné tiskové konference, cíleně a koncepčně se věnují své mediální prezentaci. Přesto současný stav lze nazvat „klidem před bouří“ – již delší dobu nazrává čas k radikálnějšímu zásahu do obsahu i forem komunikace s okolím, s veřejností.

Prezentace LČR se dělí do dvou formálně odlišných proudů. Tento stav má své historické kořeny. První cesta je charakteristická

striktním dodržováním design manuálu z poloviny 90. let – tento duch se projevuje nejen v grafické podobě, ale také v principu „osvětového působení podniku“, tedy principu, který na počátku zakrýval či změkčoval reklamní podstatu činnosti a měl podnik kryt před tehdejšími oponenty transformace lesního hospodářství. Druhá cesta navozená reklamní agenturou je expresivnější, modernější a má lepší šanci na skutečný zásah cílové skupiny. V tomto případě ovšem existuje problém s volbou a financováním prostředků komunikace (komunikačních nástrojů). Doposud šla největší část do TV reklamy, jejímž hlavním cílem je budování a posilování image podniku, tedy jeho určitá „ikonizace“.

Televizní spoty budou nadále tvořit páteř image reklamy (smyslu televizní reklamy věnujeme samostatný článek). Avšak podnik výrazně posiluje komunikaci v regionech, a to pořádáním tiskových konferencí, jednoduchou tiskovou inzercí, regionální rozhlasovou reklamou. Regionům bychom ostatně měli věnovat maximální pozornost. Regionální struktura pracovišť LČR je výhodou – měla by se výrazně zdůrazňovat starost o ten který region v rámci podniku. Především je ale nutno pracovníky OI na této práci zainteresovat – vytvořit model, který pomůže zhodnotit místní podmínky k prospěchu celého podniku.

Proto se jako jeden z perspektivních směrů také ukazuje přímá komunikace, tedy přímý kontakt s občany. Jeden nástroj, zacílený na mládež, již vytvořený máme, je to projekt les ve škole – škola v lese. V posledním roce se objevil nový – lesní pedagogika. Iniciátorem jeho zavedení je ministerstvo zemědělství. Tím, jak se rozrůstá škála komunikačních nástrojů, však musíme lépe promyslet, na co je ten který nástroj dobrý, čeho s ním lze dosáhnout a jak ho financovat. I v této oblasti existuje poměrně přísná hierarchizace nástro-

ju, daná jasně definovanými cíli, kterých chceme dosáhnout. Jednoduše řečeno, nemělo by se nám stát, že půjdeme s dělem na komára.

4. Co je to Public Relations (PR)

4.1 Definice PR

Tento pojem nemá v literatuře jednoznačnou definici, proto se jej pokusím přiblížit širší charakteristikou. Problém je také v tom, že všude se hovoří jen o PR firem, které vyrábějí konkrétní produkty, výrobky a operují na trhu v silné konkurenci. Když si odmyslíme dřevo jako skutečný finální produkt LČR a zůstanou nám nehmotné mimoprodukční funkce, pak se v mnoha ohledech podoba PR LČR blíží PR neziskového sektoru, neziskových organizací. Což je nevěrohodné a zmatečné. Toto je jen jeden z mnoha důvodů, proč by měly LČR zvýraznit svůj podnikatelský charakter a tím i přesněji zacílit své PR. Bude to poctivější a transparentnější a veřejnost si LČR nebude plést se státní správou a nevládními neziskovými organizacemi.

Cílem metod PR je vytváření a cílevědomé budování všestranných, dlouhodobých vztahů mezi podnikem a veřejností. Metody PR jsou nástrojem pro vytváření vzájemného porozumění mezi organizací a jejím publikem. Cílem je tedy vzájemné porozumění. Do PR lze zahrnout všechny komunikační vztahy veřejných či soukromých institucí a všechna opatření ke kontinuálním informacím, názorům a vztahům vůči veřejnosti. Jde o vyjadřování zájmů organizací a sledování jejich vlivu na veřejnost. Jejich cílem je i omezovat napětí a konflikty a vytvářet pozitivní veřejné mínění. Touto cestou pak PR buduje image firmy. Efekt metod PR je dlouhodobý, nepřímý a bývá těžko měřitelný.

Posláním PR je:

- vytvářet zálohu důvěry, která podniku umožní vedení účinného dialogu s jeho okolím,
- vytvářet komunikační kanály a vyhledávat osobnosti schopné za podnik komunikovat v konfliktní či krizové době, a to již v době „normální“,
- sledovat a analyzovat trendy, upozorňovat na eventuelní konfliktní potenciál a důsledky, které by z nich mohly pro podnik vzniknout.

PR jsou formou komunikace, která podniku pomáhá přizpůsobit se okolí, měnit je nebo udržet, a to se zřetelem na dosažení vlastních cílů. Takto definované PR mají podobu symetrické komunikace (dialogu). Toto pojetí odmítá představu, že podnik ví sám nejlépe, co je pro něj a jeho okolí správné a dobré. PR tak otevírá podnik názorům zvenčí, kterých využívá ke korekci vlastního jednání. Komunikace asymetrická (monolog): Stačí veřejnost jen správně informovat a ochota ke spolupráci se již dostaví u lidí sama. Pro komunikaci ve smyslu PR je charakteristické odstranění vertikální hierarchie (tj. nadřazenosti) a platí pouze horizontální vztahy (partnerství).

Pro poskytování informací veřejnosti se v posledních letech stal důležitým nástrojem internet. Většina velkých podniků a institucí

má své vlastní www stránky. Stejně tak LČR. Péčí úseku ekonomického ředitele, především odboru informatiky, vznikla na www stránkách LČR rozsáhlá databáze detailních informací o státním lesním majetku ve správě LČR, která je přístupná široké veřejnosti. Pro vnitřofiremní komunikaci je důležitým nástrojem intranet, který je součástí vnitropodnikového komunikačního informačního systému.

4.2 Společenská odpovědnost

Každý podnik je součástí daného společensko-ekonomického prostředí. Očekává se od něj, že převezme svou část společenské odpovědnosti (sociální, ekologické atd.). Zatím je ještě stále poměrně hodně rozšířena představa, že stačí jednat až pod tlakem přijatých norem, zákonů a opatření. Zkušenosti přitom ukazují, že dlouhodobé a vědomé přijetí odpovídající části společenské odpovědnosti je pro podnik z dlouhodobého hlediska výhodnější. Podnik, který se chová odpovědně, aniž by k tomu byl nucen vnějšími tlaky, může počítat s odměnou v podobě větší pozornosti a v krizové a konfliktní situaci také s důvěrou. Obojí je velmi vzácné zboží. Podniky, které vůči převzetí společenské odpovědnosti zaujaly vstřícný postoj, mají obvykle ve společnosti lepší postavení. Kdo nejedná pod tlakem, ale dobrovolně, získává více prostoru pro vlastní rozhodování.

K poslání PR patří směřovat podniky ke sladění jejich činností se společenskými potřebami v míře, která je úměrná jejich postavení. Tato činnost se dá popsat v těchto krocích:

- PR otevírají podniky společenským potřebám; sledováním trendů a vývoje jako celku vnášejí do podniku poznání o tom, jak okolí myslí a co od podniku očekává. To umožňuje formulování vlastní politiky.
- PR vedou podniky k aktivnímu přístupu k vzneseným požadavkům a potřebám. PR připadá úloha kontrolora a „ladiče“ zájmů jak okolí, tak i podniku. PR se tak do jisté míry stávají „svědomím podniku“.
- PR vedou podniky k pochopení stanovisek protistrany.
- PR vytvářejí společnou základnu v rámci celého odvětví, mimo konkurenční vztahy, a tím přispívají k sladění postupů a využití synergií.
- PR dbají na to, aby v komunikačních aktivitách podniku nepřevážila libivá „akčnost“.
- PR koordinují všechny aktivity směřující k zvýšení známosti a akceptace podniku a jeho produktů. Dbají na to, aby nepřevážily krátkodobé zájmy a výhody nad dlouhodobými cíli. Formulují strategie sloužící upevnění dobré pověsti a image podniku.
- Přes všechnu otevřenost dbají PR na to, aby nebyly poškozeny zájmy podniku. Každý podnik má právo na ochranu svých obchodních a jiných tajemství. PR proto musí upozorňovat na nepřipustné útoky a iniciovat konkrétní protiopatření jak na komunikační, tak na věcní úrovni.

Zadání toho, co chce podnik komunikovat, musí vzejít z dlouhodobé strategické koncepce, podnikatelského záměru, jeho lesnické politiky.

4.3 Průzkumy veřejného mínění

Pro správnou komunikaci s veřejností je důležité znát i názory druhé strany. Proto podnik na konci roku 2001 zadal agentuře TNS Factum zpracovat Průzkum názorů občanů na hospodaření s lesy v ČR (výsledky byly zveřejněny v LZ 6/2002). Opakované realizované průzkumy veřejného mínění mohou ukazovat, jak se daří naplňovat komunikační záměry podniku. Jsou tedy důležité z dvojího pohledu. Jednak pomáhají stanovit komunikační strategii, jednak slouží jako korekce a ukazují, jak se tuto strategii daří uskutečňovat. Protože v dalším období by se mělo v komunikaci podniku opět více akcentovat dřevo jako obnovitelná surovina, připravujeme s agenturou TNS Factum průzkum zaměřený na to, jak česká veřejnost vnímá dřevo.

5. Mediální komunikace LČR

Řada politiků a především členů vedení firem považuje novináře za zdroj problémů. Domnívají se, že je lépe novinářům a komunikaci s médii jako takové se vyhýbat a zabránit tak případným konfliktům. Takový přístup s sebou však nese četná rizika a ve svém důsledku může ty, kteří ho uplatňují, nakonec velmi poškodit. Nejhorší variantou takového chování je sebevražedná kombinace taktiky chování „mrtvého brouka“ s agresivními výpady proti novinářům. Takový přístup se zpravidla objevuje u těch, kteří si myslí, že nejlepší je se novinářům obloukem vyhnout a ke komunikaci s nimi jsou přinuceni až pod tlakem okolností – zpravidla nějakého problému, který nejde utlat. Zaručeným výsledkem takového chování je vytvoření negativního postoje novinářské obce a tomu odpovídající názory, které se odrážejí v konkrétních mediálních výstupech. Důsledky jsou pak katastrofální.

Firmy, které dobře komunikují s médii, nemusejí nutně a s vysokou frekvencí zaplňovat stránky novin, časopisů a vysílací čas elektronických médií. Samozřejmě, že jim média věnují pozornost. Jde však o to, kdo tyto informace zveřejňuje, v jakém kontextu a jaký je jejich obsah. Potřeba dobré komunikace s médii není stejná u všech firem. Zpravidla roste s velikostí firmy a v návaznosti na rozsah sociálních, ekologických a ekonomických dopadů jejich aktivit. Takové firmy se bez aktivní a velmi kvalitní mediální komunikace vůbec nemohou obejít. Pokud nedokážou udržovat dobré vztahy s novináři, má to pro ně velmi hmatatelné ekonomické dopady.

Dobrý vztah a umění komunikace s médii je v těchto souvislostech jedním z hlavních předpokladů úspěchu. Ti, kteří si to včas uvědomili, také brzy získali významné posty, jak v hospodářské sféře, tak i v politice. Například bývalý ministr průmyslu a obchodu Vladimír Dlouhý, současný ministr vnitra Stanislav Gross, ale i poradenská firma Patria Finance. Právě její zástupci se po tři roky neustále objevovali ve všech médiích, komentovali nejrůznější ekonomické i politické události. Také díky tomu se tato společnost stala ve svém oboru jedničkou a získala

obrovské renomé. Novináři se na takové lidi rádi obrací, protože ví, že dostanou vždy rychlou a kvalitní odpověď.

5.1. Proč musí LČR aktivně komunikovat s novináři

LČR patří svými ekonomickými parametry mezi největší firmy v naší zemi. Význam této firmy však, spíše než její ekonomické parametry, předurčuje její klíčová role při obhospodařování lesů v ČR, kdy lesy vlastněné státem představují více než polovinu výměry lesní půdy. LČR dnes již nejsou jen nejvýznamnějším producentem dřeva, ale především klíčovým subjektem obhospodařování lesa jako základního ekosystému – významného faktoru reprodukce zdravého životního prostředí. LČR jsou v tomto smyslu největší ekologickou firmou v zemi, která nejen v lesích šetrně hospodáří a přiměřeně je využívá jako zdroj obnovitelné suroviny – dřeva, ale také přírodou jako celek aktivně chrání a pečuje o její druhovou rozmanitost. Takovému pojetí poslání LČR odpovídá i zadání na rozvíjení mimoprodukčních funkcí lesa, která jsou součástí přijaté státní lesnické politiky. Proto dnes LČR patří mezi strategické firmy vlastněné státem a založené podle zákona o státním podniku.

Zadání, která ve své činnosti realizují LČR, jsou zadáními státu a jako taková mají i politický a tedy také veřejný charakter. Les s jeho mimoprodukčními funkcemi je lidmi vnímán jako veřejný statek. Hospodaření v lese je proto veřejností sledováno s daleko větší citlivostí, než je tomu u většiny ostatních hospodářských subjektů působících v jiných oborech. Proto se LČR nemohou obejít bez promyšlené a systematické komunikace s veřejností, a tudíž s médii a novináři. Taková komunikace je předpokladem úspěšného plnění široké plejády úkolů, které podnik plní na území celé republiky.

5.2. Specifika mediální komunikace LČR

LČR jsou velmi specifický podnik, jehož organizační struktura a aktivity jsou plošně rozprostřeny po celém území ČR. Jeho organizační složky (17 oblastních inspektorátů, 85 lesních správ, 5 lesních závodů, 1 semenářský závod a 7 oblastních správ toků) zabezpečují rozsáhlé úkoly s velkou mírou samostatnosti. Jejich aktivity se bezprostředně dotýkají milionů lidí a jsou předmětem trvalého zájmu médií.

Denně v průměru vychází 12 – 30 mediálních výstupů, které se týkají lesnické problematiky a přímo – či nepřímo se vztahují k LČR. Z nich přibližně jedna čtvrtina se týká LČR jako celku (případně ředitelství LČR) a zbývající tři čtvrtiny se vztahují ke konkrétním regionálním pracovištím LČR. Obdobná situace existuje i v poměru, v němž informují o problematice LČR celostátní a regionální média (celostátní média cca 1/3 výstupů). Uvedená čísla dokládají nejenom vysokou frekventovanost témat souvisejících s aktivitami LČR v médiích, ale i fakt, že převážující část informací o LČR, a tedy i komunikace s novináři, probíhá na regionální úrovni. Klí-

čovou roli zde sehrávají především vedoucí pracovníci oblastních inspektorátů a lesních správ. Mediální obraz LČR proto do značné míry závisí nejenom na tom, jakým způsobem se daří komunikovat s novináři na úrovni ředitelství, ale také na koordinaci těchto aktivit s regionálními pracovišti a na schopnostech jejich vedoucích pracovníků úspěšně s novináři jednat.

5.3 Cíle mediální komunikace LČR

Základním cílem je obhajoba lesnických principů péče o lesy, přírodu a jejich šetrné využívání pro uspokojování potřeb společnosti. Strategickým dlouhodobým cílem mediální komunikace LČR je systematické formování obrazu LČR v médiích jako moderní, dobře vedené, ekologicky orientované, k přírodě šetrné a veřejnosti otevřené firmy, která je jednoznačně odlišitelná od ostatních lesnických subjektů.

Úspěšné naplňování tohoto cíle je permanentním úkolem, jehož realizace je podmíněna jak vlastním fungováním firmy (tím, co skutečně dělá, co dělají její konkrétní inspektoráty a správy a tím, jaký výsledek tato činnost skutečně má), tak i celkovou kvalitou komunikace s veřejností (zejména prostřednictvím médií) jak na úrovni ředitelství, tak i regionálních pracovišť.

Hlavním úkolem LČR je vytvářet optimální vztah mezi plněním všech funkcí lesů a tržním ekonomickým prostředím a zajistit přitom trvalou produkci kvalitní dřevní hmoty při respektování a rozvíjení environmentálních funkcí lesů. Při respektování uvedeného je cílem aktivní přizpůsobování státních lesů oprávněným požadavkům veřejnosti. Hlavní rozvojové cíle podniku vždy určují strategické cíle jeho mediální komunikace.

5.4 Témata komunikace

Jen je stručně vyjmenuji: obnova a reprodukce zdravého lesa, péče o zdroje kvalitní vody, ochrana přírody, rozvíjení rekreačních funkcí lesů, produkční funkce lesa, certifikace, využití dřeva, ekonomika podniku, výběrová řízení, ceny dřeva, situace na trhu se dřevem, situace v navazujících odvětvích, zvěř a myslivost, spolupráce s veřejností a nevládními organizacemi, zahraniční spolupráce, aspekty vstupu do EU, výkon funkce OLH, představení zajímavých osobností LČR, prezentace sponzoringu a charity.

5.5 Předpoklady efektivní realizace

Komunikace s médii nesmí mít nahodilý charakter. Největší chybou je reagovat až ex post (zpravidla na negativní a často zkreslené informace). To vyžaduje, aby byla mediální komunikace v rámci společnosti jednotně řízena a koordinována, aby byla aktivní a poskytovala novinářům co nejvíce přesných informací o aktivitách LČR. Cílem systematické a promyšlené komunikace je mj. „vychovat a vzdělat“ okruh novinářů, kteří problematice spojené s aktivitami LČR rozumí a ví, kde mohou získat ověřené a odborně správné informace. Velmi důležitým cílem je v této souvislosti vytvořit mezi

lidmi zabezpečujícími mediální komunikaci v LČR a novináři pracovní ovzduší pragmatické spolupráce a vzájemné důvěry a respektu.

Úspěšná realizace strategických cílů je podmíněna jak vlastním fungováním firmy, tak i celkovou úrovní komunikace s veřejností (médii) na úrovni centra i na úrovni regionálních pracovišť. Komunikace s médii musí být promyšlená, cílená, organizovaná, efektivně řízená a uskutečňovaná kvalifikovaným způsobem. Komunikace musí mít plánovitý charakter a musí být předem připravena a jednotně řízena.

5.6 Kompetence v oblasti mediální komunikace

- Celkovou koncepci a strategické cíle mediální komunikace stanovuje vedení LČR (ředitelství v Hradci Králové).
- Otázky, vztahující se k celkovým aktivitám podniku nebo týkající se záležitostí, jejichž komunikace má celostátní rozměr, jsou komunikovány na úrovni ředitelství LČR (gen. ředitel, tiskový mluvčí).
- Otázky regionálního charakteru spadají do kompetence oblastních inspektorátů, které je samostatně komunikují v souladu s celkovou koncepcí a strategickými cíli mediální komunikace.
- Otázky, dotýkající se lesních správ, spadají do jejich kompetence (případně oblastních správ toků). LS (OST) je samostatně komunikují, v souladu s celkovou koncepcí a strategickými cíli mediální komunikace LČR.
- Koordinaci mediální komunikace LČR a zabezpečení naplňování její celkové koncepce a strategických cílů je pověřen vedoucí odboru lesnické politiky a vnějších vztahů (tiskový mluvčí).
- Za realizaci koncepce a cílů mediální komunikace a koordinaci mediálních aktivit odpovídá na úrovni podniku vedoucí odboru lesnické politiky a vnějších vztahů (tiskový mluvčí).
- Pracovníci ředitelství LČR i vedoucí pracovníci organizačních jednotek LČR musí bez odkladu informovat tiskového mluvčího o každém významném kontaktu se zástupci médií, v případě témat, která se vážou bezprostředně k problematice podniku jako celku nebo mají výrazně rizikový charakter, jsou povinni svůj postup s tiskovým mluvčím konzultovat a postupovat po dohodě s ním.
- Ředitelství LČR (gen. ředitel nebo tiskový mluvčí) je oprávněno vyhradit si ke komunikaci jakékoli téma včetně otázek, týkajících se jednotlivých regionálních pracovišť.
- V otázkách, spadajících do kompetence jednotlivých regionálních útvarů, probíhá mediální komunikace samostatně na základě metodického vedení odboru lesnické politiky a vnějších vztahů.

Pokračování příště

*Ing. Jan Řezáč,
vedoucí odboru lesnické politiky a vnějších vztahů,
ředitelství LČR*

Nebojme se médií

(Rozhovor s bývalým a současným lesním správcem na LS Česká Lípa panem Jindřichem Řezáčem a Ing. Jaroslavem Junkem)

V minulém roce řada pracovníků podniku absolvovala základní školení pro komunikaci s médií. Původním posláním médií je objektivně a pravdivě informovat. Myslíme si, že když tak nečiní, nebo informace zkreslují, je to jejich chyba. Ale ona je chyba mnohdy na naší straně a já si myslím, že zkreslená informace spíše ukazuje na neschopnost odborníků srozumitelně a jednoduše novinářům odpovědět na jejich otázky, případně vysvětlit podstatu odborného problému. Přeložit do obecné řeči odbornou mluvu není jednoduché. Mnozí z nás se o tom přesvědčili a ztroskotali. Jedním z regionů, kde se lesníkům již od počátku 90. let daří komunikovat s novináři, je Českolipsko. Proto jsem požádal o rozhovor na toto téma bývalého a současného lesního správce na LS Česká Lípa.

Jaké byly vaše lesnické počátky? (odpovídá pan Jindřich Řezáč)

Pocházím ze zemědělské rodiny a proto nebylo žádoucí, když jsem končil základní školu, abych studoval na lesnické škole přímo. Tak jsem nastoupil do lesnického učiliště v Plzni, potom jsem přešel na lesnickou mistrovskou školu do Šluknova a posléze na střední lesnickou školu do Trutnova. Na České Lípě sloužím již od roku 1958, kdy jsem nastoupil na bývalý lesní závod Cvikov. Ten byl k 1. 1. 1975 zrušen a já přešel na LZ Česká Lípa. Zde jsem pracoval až do roku 1989. V roce 1969 jsem jako pracovník ústředí LZ složil státní zkoušky pro odborné lesní hospodáře, což se tenkrát vyžadovalo. To byl asi jeden z důvodů,

proč jsem byl navržen do funkce vedoucího LS Česká Lípa, kterou jsem převzal 1. 11. 1992.

Kdy jste se poprvé dostal ke kontaktu s novináři?

První kontakty jsem navázal hned po transformaci, kdy lidé nevěděli, proč je lesní hospodářství rozděleno na LČR a dodavatelské subjekty. Tím vznikla řada podnětů a média se začala o důvody tohoto rozdělení dosti široce zajímat.

Měl jste zájem něco publikovat i vy sám nebo spíše novináři přišli za vámi?

Zpočátku to byli hlavně novináři, protože neměli informace. Jako první mě navštívili redaktori z Českolipského deníku a potom z dalších místních i krajských redakcí. Řada článků vyšla i v pražských novinách. Pražské noviny neměly ani tolik zájem o koncepci lesního hospodářství jako spíše o nějaké neobvyklosti. Například v roce 1994 sem byly z Pálavy přemístěny kozy bezoárové, což novináře zajímalo, protože ve zdejší kraji se tato zvěř nikdy nevyskytovala.

Jaké bylo ladění prvních článků?

Řada lidí kritizovala transformaci, poukázala na některé nedostatky, přestože některé nebyly zaviněny LČR, ale dodavateli, kteří poničili cesty, což se muselo řešit společně.

Takže i občané psali do novin?

Dá se říct, že 50 – 70 % příspěvků bylo od obyčejných lidí. Dobré bylo, že hlavní články vycházely z velké části v sobotních novinách, které mají tradičně největší čtenost, protože v nich jsou různé víkendové a hobby přílohy.

Budova lesní správy Česká Lípa

Pan Jindřich Řezáč a Ing. Jaroslav Junek

Je dnes po 10 letech podnik už více respektován a uznáván nebo kritika přetrvává?

Podle mého názoru se ve veřejnosti vnímání LČR, alespoň ve zdejší kraji, již výrazně posunulo. Podnik má své postavení a je velmi uznáván, získal si svoje „image“ a všude se s ním počítá.

Setkal jste se někdy s tím, že by novinář úplně překroutil to, co jste mu řekl?

Ne, tyto zkušenosti jsem neměl. Stalo se, že v článku byl sem tam nějaký překlep, ale že by novináři záměrně vystupovali proti LČR, tak to nemohu říct.

Myslíte si, že byli při psaní vedení snahou objektivně informovat veřejnost?

Ano, chtěli objektivně posoudit situaci, která zde je.

Snažil jste se o systematickou komunikaci s novináři nebo to bylo spíše nahodilé?

Z větší části se sami novináři zajímali o celkové dění. Měli zájem o hospodaření. Někteří nás velmi kladně hodnotili, že se zvýšila čistota lesa. Překvapil je náš Program 2000. Nebyvá podle nich zvykem, aby se tak velký podnik zajímal o občany, vítal je v lese a zpříjemňoval jim pobyt v přírodě.

Měl jste dobré vztahy s místní samosprávou?

Ano, se starosty jsme spolupracovali. Výjimečně jsme se také střetli, ale to se vyřídlilo vesměs v dobrém. Já jsem musel hájit zájem LČR, starostové zase zájem obcí.

Mají podle vás restituce nějaký vliv na to, co si lidé o podniku myslí?

Dá se říci, že u nás problémy s restitucemi nebyly, uplatněné nároky jsme vyřídlili v plném

rozsahu. Nedošlo ke střetům, které by musel řešit majetkoprávní odbor podniku. Obraz našeho podniku je v podstatě vytvářen drobnou prací a každodenními vztahy s obcemi. Starostové jsou dnes spíše ochotní s námi spolupracovat, vnímají existenci podniku pozitivně a žádné větší spory tady nevznikly nebo se nepřenese do médií takovým způsobem, že by novináři zpochybňovali smysl a existenci LČR.

Jak často vás novináři oslovovali?

Někdy i několikrát do měsíce.

Zatěžovalo vás to při plnění pracovních povinností?

Musím konstatovat, že někdy to zdržovalo. Ale byl jsem rád, že jsme mohli své problémy přenášet do médií, protože veřejnost tak získávala více informací, což bylo důležité hlavně zpočátku, kdy si podnik potřeboval vytvořit své „image“. Například v roce 1993 se pronajímaly honitby a o to se veřejnost velmi zajímala. Postupně jsem si uvědomil, že komunikace s novináři, s médií, je jeden z nástrojů, jak působit na veřejnost a na vztahy v regionu, jak zařadit lesní správu do sítě vztahů s občany a s obcemi.

Máte nějakého novináře, se kterým jste si vybudoval dlouhodobý vztah?

Nejčastěji to byl pan Doležal z Českolipského deníku. Hned při prvním setkání jsme si nastavili pravidla našeho vztahu tak, aby byly přijatelné pro obě strany. Mám tím na mysli to, že když se mnou provede jakoukoliv reportáž, před otisknutím mi ji přinese a budeme ji konzultovat, protože se může stát, že tam dojde k nějakým překlepům nebo nedorozuměním, které by mohly poškodit LČR. Pan redaktor na to přistoupil a stále to funguje. Novinář si může něco upravit podle sebe a když není odborně informován, může postavit věc tak, že by nám to mohlo ublížit.

Jaké jste měli vztahy s dodavatelskými subjekty? Měl jejich přístup k práci v lese vliv na názory veřejnosti?

Vztahy jsme museli několikrát „učesat“, protože škody vzniklé prací dodavatelů na cestách a na porostech byly v několika případech házeny na LČR. Protože jsou to naši bývalí kolegové, vždycky jsme to spolu vyřešili. Nekvalitní práce dělá špatné jméno všem, ať jsme v jakékoliv firmě.

Pan Řezáč ve zdejších regionu začal komunikovat s médií. Potom předal štafetu novému správci panu Ing. Jaroslavu Junkovi.

Jaké byly vaše lesnické počátky, pane správce?

Patřím v lesnictví asi mezi výjimky, protože jsem absolvoval všechny lesnické školy, které v době mých studií existovaly. Vyučil jsem se v LOU Hejnice, po roční praxi v dělnické profesi jsem absolvoval ve Šluknově mistrovskou školu, potom střední lesnickou školu v Trutnově a nakonec lesnickou fakultu v Brně. Od prvního nástupu do pracovního poměru jsem byl zaměstnán u LZ Rumburk a to jako technik polesí, technik těžebního střediska, vedoucí těžebního střediska a nakonec jako vedoucí polesí. Po transformaci jsem nastoupil k LČR

jako správce na LS Rybníště. Tato správa byla k 1. 1. 1997 sloučena s LS Rumburk a já přešel na sloučené správě na funkci zástupce. Když pan Řezáč odcházel do důchodu, tak jsem byl podnikem osloven a byla mi nabídnuta funkce lesního správce na LS Česká Lipa. Nastoupil jsem 1. 1. 2001.

Řada lidí si myslí, že oddělení správy majetku a výkonu obslužných činností vede ke zhoršování stavu lesů. Zajímalo to novináře?

Nemohu s tímto souhlasit, lidé sami vidí a říkají nám, že stav lesů se po transformaci zlepšil. Několik článků na toto téma vyšlo, informovaly veřejnost o tom, jak došlo k rozdělení a víceméně v nich autoři konstatovali, že vlastní hospodaření se zlepšilo. Přesto cítím, že máme určitý dluh v objasňování rozdělení na LČR a dodavatelské subjekty. Spousta lidí vůbec nechápe, o co jde.

Převzal jste nejen správu, ale i kontakty s novináři. Měl jste s nimi už nějakou zkušenost z minulosti nebo to byla pro vás úplně nová oblast?

Něco málo zkušeností jsem měl ještě z dob fungování LS Rybníště, protože v té době vznikl Národní park České Švýcarsko a média se o tuto problematiku hodně zajímala. Můj zástupce na LS Rybníště byl kolega Buršík a to je člověk, který se styku s novináři věnoval a věnuje velice intenzivně. Z této doby mám i vyhraněný názor na pana redaktora Bezouškovou z pořadu Nedej se. Tento pán natočil několik pořadů ke stanovisku LČR k záměru na vyhlášení NP České Švýcarsko. Odvysílané pořady byly velice tendenčně upraveny v neprospěch LČR. Po zhlédnutí takto upraveného pořadu si teprve člověk uvědomí, jak nebezpečná zbraň je televize v rukou lidí bez zábrán. Pochopitelně, když pan Bezouška přijel natáčet pořad na LS, byl odmítnut. Naštěstí většina redaktorů má zájem objektivně informovat veřejnost bez záměrného zkreslování informací. Od této doby jsem přišel do styku s televizí několikrát a odvysílané šoty byly korektní.

Nepříjemnou zkušenost s pořadem Nedej se má víc lidí. Podnik se proto snaží zajistit pro lidi z provozu určitý servis. Zřídil funkci tiskového mluvčího a společně bychom měli dopady této podivné žurnalistiky do našich řad maximálně eliminovat. Jaké máte zkušenosti s novináři?

Přiznám se, že nejsem člověk, který by si příliš líboval ve styku s médií, ale když jsem nastoupil na správu, tak jsem musel pokračovat v tom, co kolega Řezáč začal. Redaktor Českolipského deníku pan Doležal je člověk velice aktivní, který se nedá jen tak lehce odbýt. Jeho velikou předností je, že má zájem na objektivním informování veřejnosti. Napsané články před předáním do tisku, pokud se jedná o odbornější tématiku, alespoň telefonicky odkonzultuje. Většinou to nejsou články nijak zásadní nebo obsáhlé, spíše drobnější, ale popisují náš každodenní život nebo různé zajímavosti. Má zásadu používat co možná nejméně odborných výrazů, aby obsah článku byl srozumitelný pro běžného čtenáře bez znalosti odborné lesnické problematiky.

To je trochu náš problém. Často se na veřejnosti vyjadřujeme příliš odborně a přitom si ani neuvědomíme, že nám lidé nerozumějí. Jeden novinář mi to řekl krásně: „Abych vás pochopil, musíte se mnou mluvit jako se šestiletým dítětem.“

Zatím jsem měl štěstí na solidní novináře. Po mediálním školení a tiskové konferenci, které jsme absolvovali v Liberci, nás navštívilo několik novinářů z různých periodik. Bylo jim nabídnuto několik témat a nejvíce zaujal chov kozy bezoárové v oboře Vřísek. Nikdo z novinářů nenapsal nějakou hloupost. Toto téma využila i televize NOVA a Prima, výsledkem byly reportáže které vyzněly ve prospěch LČR.

Chtějí se novináři podívat do terénu?

Málo. Většinou chtějí informace po telefonu. Osobně nás navštíví tak jednou až dvakrát za půl roku, kdy chtějí napsat článek o něčem z provozu. Jinak jsou to spíše drobnosti, ale i ty připomínají lidem, že podnik existuje. Veřejnost stále spojuje LČR a naše dodavatele prací v jeden subjekt. Pokud někde dojde k poškození cesty, případně nevhodně provedené těžbě většinou kritika zasáhne nás a to i v případech kdy se jedná o jiné vlastníky lesa. Je třeba lidem vysvětlovat, že jsou tady dva subjekty a více vlastníků lesa.

tlak na rekreační využívání lesa je dnes obrovský. Jakmile se někde provede těžba a turisté uvidí holinu, neuklizený klest a rozjetou cestu, tak se okamžitě rozčílí.

Pohybujeme se v oblasti značně rekreačně využívané, takže při umísťování holých sečí v rekreačních centrech je vhodnější zrealizovat pouze jednu seč a po jejím zajištění teprve přiradit další. Jedná se především o borové porosty, kde využití přirozené obnovy pod porostem je velmi omezené. Jistěže to má za následek prodloužení obnovní doby, ale vzhledem k reakci veřejnosti na tyto těžby nevidím jinou možnost. Vcelku se osvědčilo před provedením těžebního zásahu informovat veřejnost. Před třemi roky se v příměstské oblasti Cvikova zrealizovalo více sečí najednou, které sice nebyly v rozporu s LHP, ale veřejnost to hodnotila velmi negativně a moc popularity nám to nezískalo.

Jak informujete veřejnost o těžbě?

V rekreačních centrech dávají revírníci informace o těžbách na vědomí obecním úřadům, aby tyto už v předstihu mohly informovat místní obyvatele a rekreanty. Na OÚ se také dostávají první stížnosti občanů a pokud je starosta informován, většina protestů se k nám ani nedostane.

Řešíte i s dodavatelským subjektem rychlost povýrobních úprav a průjezdnost komunikací?

To si dávají revírníci už do podmínek při zadávání prací.

Jsou tato opatření podle vás dostačující?

Samozřejmě se povýrobní úprava pracovišť neobejde bez potíží. Někdy je to nepřízeň

počasí, které zbrzdí odstraňování následků těžby, jindy zase neochota našich dodavatelů vynakládat finanční prostředky na nápravu škod způsobených přibližováním dřeva. Pak nastupují ustanovení obchodní smlouvy. S veřejností je to rozdílné, někdo bere těžební činnost v lese jako součást lesnického hospodaření, jiný zase jako devastaci přírody. Máme zde jednu aktivistku, která při jakémkoliv i přesnějším zásahu okamžitě kontaktuje novináře, po stromech věší cedulky s nápisy na záchranu lesa a samozřejmě telefonuje. Zde musím pochválit českolipské novináře, že nepodlehli jejímu tlaku, kontaktovali nás a společně jsme šli zhodnotit místo těžby. Výsledkem byl článek včetně foto, kde bylo konstatováno, že les vypadá lépe po zásahu než před ním.

Mění se témata článků v novinách nebo je to stálý okruh, o který mají novináři zájem?

Během roku se témata trochu mění. Zjara je to zalesňování, v období prázdnin spíše rekreační dopady, na podzim myslivost, před vánočními vánoční stromky atd.

Jak vidíte komunikaci s novináři do budoucna?

Vrátím se k tomu, co jsem řekl na začátku. Nejsem člověk, který by si v komunikaci s novináři liboval, nebo ji vyhledával, aby byl středem zájmu. Jsem ale ve funkci lesního správce, takže s nimi komunikovat musím. S příchodem na tuto správu jsem byl více méně ke komunikaci donucen a dnes vidím, že to ani jinak nejde. Pokud chceme, aby měl podnik určité renomé, tak s novináři komunikovat musíme a pokud to lze, měli bychom dávat informace v předstihu, aby byli lidé včas informováni. Pokud projeví zástupci médií zájem o nějaký složitější případ rozhodně využiji možnost, kterou dnes mám a odkážu je na vás jako tiskového mluvčího podniku.

Myslím, že jste řekl to podstatné. Totiž, že se musí informovat s předstihem. Je velmi špatně, když držíme v ruce černého Petra a reagujeme až na něco, co někde někdo publikoval.

Je skutečností, že jakmile se objeví na nás nějaká kritika, tak ji strašně těžko vyvracíme, i když je to třeba hloupost. Je lepší dopředu říct, že to a to budeme dělat, lidé s tím pak počítají a kritika je menší.

V médiích platí pravidlo, že pravdu má vždycky ten první.

Děkuji za rozhovor, Jan Řezáč

1. Vyhlička na vrch Vlhošť z obory Vřísek
2. - 3. Přirozené zmlazení smrku v vtroušeným bukem pod vrchem Klíč v podhůří Lužických hor
4. Kokořínsko je charakteristické různými skalnatými útvary a hlubokými kaňonovitými zářezy
5. Přirozená obnova borovice vedle porostu na revíru Okřešice
6. Jako experiment zkouší na LS také přirozenou obnovu borovice pod porostem

Kozy bezoárové našly v oboře Víšek nový domov

Foto: Jan Řezáč

Nebojácný

březňáček

Když si jaro pospíší, tak i měsíc může být již příjemným měsícem, kdy se začíná příroda probouzet. Snad nekonečné dny zimy nás nutí, abychom se vydali do přírody a pokochali se tou krásou, která byla během zimy opomenuta.

Nejen zpěv drobných ptáků nám zpřijemňuje procházku lesem, ale objevují se již i některé květiny a hlavně mláďata různých obyvatel naší přírody. Když nebudeme počítat, že se někde v houštinách prohánějí mláďata divočáků a objevuje se i první hnízdění některých ptáků, především sov, nesmíme zapomenout na zajíce a jejich „březňáčky“, jak se říká jejich mláďatům. Často je můžeme při svých toulkách najít někde v listí nebo v trávě, jak se k sobě choulí. Na první pohled jsou to nemožná mláďata. I já jsem mnohokrát našel tyto tvorečky a fotografoval je. Jednou jsem ale zažil při takovém fotografování nevšední podívanou. Když jsem se sehnul nad malé zajíčky, abych pořídil jejich detail, tak se najednou v jednom z nich projevila nevídaná kuráž. Vzpřimil se, sklopil slechy a byl připraven se bránit. Příroda vybavila i takto malého obyvatele lesa k tomu, aby se uměl bránit. Možná, že by to bylo zbytečné, ale určitě je to příprava pro život, aby se potom uměl tento živočich případnému vetřelci ubránit. Opatrně jsem pořídil několik snímků odvážného březňáčka a rychle spěchal pryč, abych jej nerušil. Vždyť on tady byl doma a já byl jen zvědavý návštěvník, a proto jsem musel respektovat jeho počínání.

Mláďata zajíců jsou od malička připravena na samostatný život. Již proto se také rodí s otevřenými očima. V prvních dnech vytrvale sají mateřské mléko, které je velmi výživné, protože obsahuje až 24 % tuku. Když zaječice mláďata nakrmí, odběhne od nich a ta se ukryjí a zne-

hybní. Potom je matka zase vyhledá a nakojí. Zaječice přichází kojit mláďata jednou denně a zase je dočasně opustí. Nechce totiž na mláďata upozorňovat svou přítomností. Mladí

zajíčci ještě nemají vyvinuté pachové žlázy, ty jsou funkční až u zajíců, kteří tělesně vyspějí. Proto šelmy znehýbnělá mláďata podle pachu nenajdou.

Dospělí zajíci jsou častým objektem fotografů, ale získání některých snímků vyžaduje velkou trpělivost a především štěstí. Z dobrého krytu potom máme možnost nafotografovat zajíce, který si roztírá pachové lícní žlázy po těle a tak může vzniknout i legrační fotografie, kdy si zajíc zakrývá „světla“ nebo zase drží „slechy“ předními běhy. Potom již stačí legrační text pod takový snímek, který je na druhé straně unikátním dokumentem, zachycujícím tajuplný život zajíce.

foto + text: Jaromír Zumr

Potešení i poučení

z krás lesa může mít každý

(LČR uzavřely Dohodu o spolupráci s Ligou Lesní Moudrosti)

Liga lesní moudrosti (The Woodcraft League) je dobrovolné, nepolitické, zájmové, samostatné a nezávislé občanské sdružení. Je otevřeno všem lidem bez rozdílu vyznání, rasy a pohlaví, dětem, mládeži i dospělým. Hlavním předmětem činnosti je výchova člověka podle zásad woodcraftu = lesní moudrosti. Tento výchovný systém popsal a rozvinul ve svém díle E. T. Seton a je postaven na symbolech, tradicích a odkazu severoamerických Indiánů. Mnozí milovníci přírody si při Setonově jménu jistě vzpomenou na kultovní knihy Dva divoši, Rolf zálesák, Knihu lesní moudrosti a spoustu dalších knih i povídek o zvířatech.

V roce 2002 oslavilo naše mezinárodní hnutí Woodcraft 100 let od svého vzniku a tato dlouhá doba dostatečně prověřila jeho životaschopnost. Smyslem Woodcraftu je vychovávat tělesně, mravně, duševně a službou ke krásě, pravdě, síle a lásce. Převědeme-li tuto vzletnou frázi do běžného jazyka, znamená to, že Woodcraft vychovává všestranně rozvinuté a samostatné osobnosti, které dokážou pohlížet na svět kolem sebe z různých úhlů pohledu, mají nejrůznější dovednosti, ale i zažité mravní hodnoty, uvědomují si zodpovědnost za sebe i ostatní a v neposlední řadě jsou připraveny neustále své znalosti rozšiřovat. Liga lesní moudrosti nepatří mezi masové organizace, máme cca 1000 členů po celé republice, ale svými výchovnými prostředky se jim vyrovná, v některých oblastech je, právě díky svému komornímu prostředí, dokonce předčí.

V našich základních člancích - kmenech, probíhá celoroční pravidelný program formou schůzek, výprav, táboření v přírodě a dalších akcí.

Stěžejní částí je právě ono táboření v přírodě, kdy se snažíme nejen využívat co nejméně civilizačních vymožeností a splynout s okolní přírodou, ale také dodržovat zásadu, že místo, na kterém táboříme, opustíme v lepším stavu, než když jsme na něj přišli. Záhy jsme pochopili, že časy, kdy jsme si z lesa „vytahali“, co se nám zlíbilo, jsou nenávratně pryč. Stále častěji se na našich táborech radíme s lesníky a majiteli lesa, které suché stromy můžeme pokácet a použít na topení nebo na výrobu tyčí na naše týpi. Vždy se nám podařilo najít ochotného lesníka, který nám vyšel vstříc a dřevo nám nechal za práci, kterou jsme odvedli při jeho vyklizení z těžko přístupných míst. Jelikož Lesy České republiky jsou největším správcem lesů na našem území, časem jsme dospěli k tomu, že nejlepší a nejjednodušší by byla spolupráce právě přímo s LČR.

I tu se zrodila myšlenka vytvoření nějakého oboustranně výhodného svazku. Výsledkem je dohoda, kterou jsme podepsali 6. února 2003 se zástupci ředitelství LČR v Hradci Králové. Partnerství s LČR nám mimo jiné dává možnost dozvědět se i spoustu zajímavých informací od lesníků v rámci společných setkání a besed u tábora. Této dohody si velice vážíme a věříme, že bude přínosem jak pro nás, tak LČR.

Aleš Sedláček, náčelník Ligy lesní moudrosti

Dohoda o vzájemné spolupráci mezi LČR, s. p. a Ligou Lesní Moudrosti

Obě organizace se shodují v řadě oblastí, především v péči o životní prostředí a ochraně přírody. Pro řešení společných problémů uzavírají LČR a LLM rámcovou dohodu o vzájemné spolupráci.

Článek 1

Obě organizace se budou podle vlastního zvážení informovat o těch činnostech a potřebách, které souvisejí se společnými zájmy a možnostmi konkrétní spolupráce (ochrana přírody, ochrana životního prostředí, pracovní a pozorovací zapojení a podobně). To bude zajišťováno výměnou příslušných informatických na úrovni ústředí (časopisy, bulletin, tematické zprávy, metodické materiály apod.).

Článek 2

Obě organizace budou spolupracovat při veřejně prospěšné činnosti, zejména při ochraně životního prostředí a ochraně přírody. LČR poskytnou LLM konkrétní přehledy těch prací (pozorování) a jiných námětů, u kterých budou mít zájem na zapojení organizací a členů LLM.

Článek 3

LČR i LLM poskytnou na základě dalších konkrétních dohod partnerské organizaci své objekty (chaty, ubytovny, tábořiště apod.). Dohody podle konkrétní situace mohou být uzavírány jak na úrovni ústředí, tak i na nižších úrovních (lesní správy, lesní závody). Na straně LLM půjde vždy o organizační jednotky vybavené právní subjektivitou.

Článek 5

LČR umožní LLM krátkodobé i dlouhodobé táboření a pořádání akcí na pozemcích ve své správě, pokud to nebude odporovat poslání (zaměření) těchto pozemků a pokud to bude v dostatečném časovém předstihu projednáno s územně příslušnou organizační jednotkou LČR a písemně stvr-

zeno. Při těchto činnostech zajistí LLM dodržování protipožárních opatření a ochranu životního prostředí včetně likvidace odpadu a stop pobytu.

Článek 6

LČR poskytnou akcím, pořádaným LLM palivové dřevo, podle lokálních možností, vždy však po předchozí vzájemné dohodě s místní lesní správou.

Článek 8

LČR umožní přístup na tábořiště LLM po cestách v majetku LČR motorovým

vozidlem, zejména pak za účelem údržby pozemků a zásobování tábora.

Článek 9

LLM umožní LČR prezentaci na internetových stránkách www.woodcraft.cz, ve velikosti 470 x 62 pixelu s odkazem na stránky LČR. Počet přístupů na stránky LLM lze volně sledovat na adrese: <http://www.woodcraft.cz:8081>.

Článek 10

LLM umístí logo LČR do zápatí na hlavníčkový papír LLM.

Článek 11

LLM se zavazuje prezentovat spolupráci s LČR na akcích, pořádaných pro veřejnost. LČR dodají LLM pro tyto příležitosti propagační tabuli s logem LČR. Velikost tabule nepřekročí dva metry čtvereční.

Článek 12

Dohoda vstupuje v platnost dnem podepsání oběma stranami. Dohoda je vyhotovena ve čtyřech výtiscích, z nichž každá strana obdrží dva výtisky.

Jilm „Facír“

(Jilm habrolistý, *Ulmus carpinifolia*)

Pardubický kraj, okres Chrudim, k.ú. Prosíčka, č. parcely 755/2, u hájovny Přemilov; Rozměry: Obvod 448 cm, výška 30 m, stáří 220 let; Mapa KČT č. 45, Železné hory, mapový sektor C4, nadmořská výška 510 m; Vyhlášen jako památný r. 1990.

Hájovna Přemilov je samota vzdálená 18 km JJZ od Chrudimi. Jilm je vpravo v říčním km 61,3 řeky Chrudimky, nebo 10 km severně od Chotěboře. Z Dolního Bradla po modré turistické značce je do Přemilova 4 km, od Seče po zelené a dále po modré je to 8 km. Hájovna leží v půvabném zákřutu Chrudimky a je připomínána r. 1628, později patřila k panství nasavrckému.

Strom je kupodivu zdravý, ač velká většina jilmů v našich zeměpisných polohách podlehla nebo podléhá nemoci grafioze. Jilm je ošetřen a má i informační tabuli. Kmen se větví v 8 m na dvoják, výška koruny 24 m, šířka koruny 23 m. Strom stojí u opuštěné hájovny, kterou chránil před bleskem, protože ji dvakrát převyšuje.

Facír – dnes již zapomenuté slovo – byl potulný vyučenec lesnický z doby mistrů a mistrovských lesnických škol. S doporučením obsaženým v listě vyučnickém obcházel po myslivnách, aby po způsobu jiných vandrovníků si získal na živobytí buď zdarma, nebo za malé výkony písařské, početní i nádenické. Facír je odvozeno od německého výrazu vacieren – býti zaměstnán. Tak jako krajáci putovali od mlýna k mlýnu, tak faciři chodili po hájovnách, lesovnách a myslivnách, zpravidla po stálých trasách. Vyřizovali pozdravy, přinášeli zprávy, nové poznatky a zkušenosti, byli dobrými vypravěči a pobavili, naštipali dříví a po několika dnech pozdravili a šli dál. Nikdy o nikom nemluvili špatně. Facirovalo se od zrušení nevolnictví až do 50. let 20. století. Facírů nebylo mnoho a věděli o sobě. Prý se jedenkrát za dva až tři roky setkávali v Přemilově u hájovny u jilmu, aby se pozdravili, dohodli se na území, které budou po další období navštěvovat, stanovili si příští setkání a znovu se vydali do světa lesních samot Železných hor, Žďárských

vrchů, Polabí, Podkrkonoší a dalších českých krajů.

Asi 30 m od jilmu je další památný strom – jirovec maďal a 2 km západně stojí za návštěvu v obci Klokočov velmi pozoruhodná Klokočovská lípa, o které se říká, že má tisíc let, s pečlivě upravovaným okolím.

U nás jsou tři domácí druhy jilmů. Jilm drsný má několik pojmenování latinsky – *glabra* od hladké kůry, nebo *scabra* od drsných listů, nebo *montana* od horských poloh. Roste ale spíše v pahorkatinách a podhorských oblastech. Jilm habrolistý roste od lužních lesů do pahorkatin a jilm vaz je dřevinou luhů a břehových porostů. Po dvou velkých epidemiích houbové choroby grafiozy přenášené broukem (u nás v letech od r. 1932 a druhé okolo roku 1975) podlehla velká většina, tj. až 90 % jilmů. V současné době se objevila nová vlna agresivní formy této choroby. Na mnoha místech jilm téměř

vymizel, ochrana je velmi nesnadná, jednou z cest je výsečtění odolných kultivarů. Na příklad z šesti největších památných jilmů v ČR v průběhu deseti let zbyl pouze jeden – v Bukovci.

Jilm „Hraničář“ (jilm horský – *Ulmus montana*) roste v Bukovci u Jablunkova, nejvýchodnější obci v ČR při polských a slovenských hranicích. Základní údaje z roku 1999: obvod kmene 685 cm, výška 38 m, stáří asi 350 let. Mohutný strom soliterně rostoucí, výrazné kofenové náběhy přechází v žebnatý kmen, který se větví ve výšce 8 m. Koruna je pravidelná, průměr koruny 28,5 m, výška koruny 36 m. Roste v nadmořské výšce 430 m v údolní nivě řeky Olše, 1 km od státní hranice. Takže je největší daleko před ostatními, v dostihové terminologii o 10 délek. Největší jilm v ČR je ohraničen sloupky propojenými řetězem, chráněn proti najíždění vozidel do blízkosti kofenových náběhů. V roce 1996 byl tento strom ošetřen s finančním příspěvkem z Programu péče o krajinu Státního fondu životního prostředí ČR. Strom byl ošetřen a dutina v dolní části kmene zastřešena, ořezány suché větve a strom označen.

Jilmu se lépe daří na půdách vlhkých, úrodných. Listy jilmu jsou nesymetrické, jedna polovina má u řápiku tzv. ouško. Plody jsou nažky s blanitým lysým lemem – děti jim říkají penízky. Býval cennou dřevinou pro výrobu nábytku a dých. V homeopatii se z čerstvé kůry a větviček připravuje esence, která pomáhá při kožních vyrážkách.

U starých Řeků byl jilm symbolem smrti a zármutku, sázel se v háji mrtvých.

Také my máme smutek z mizení jedné naší dřeviny, která dala název několika obcím: např. Jilem, Jilemnice, Jilmové, Jilemnik, ale i slovenským obcím (slovensky jilm – brest, rusky – berest) Brestina, Brestov, Brestovany.

Z připravovaného Průvodce po památných stromech

Ing. Pavel Kyzlík, tajemník ČLS

P.S. Pozoruhodný zdravý jilm horský naši a popsali v minulém roce lesníci z lesní správy Opava v revíru Pustá Polom. Má obvod 452 cm, výšku 32 m, stáří 300 let a není dosud vyhlášen jako památný.

Grantová služba

Lesů ČR, s.p.

Lesy ČR, s. p., podporují od roku 1994 lesnický výzkum. Za období 1994 až 2001 bylo takto vynaloženo na expertní studie, podporu výzkumu a výzkumné projekty (včetně zpětné digitalizace LHP) celkem 88 mil. Kč, tedy ročně průměrně 11 mil. Kč. Zadávání výzkumných úkolů zpravidla iniciovaly jednotlivé odbory ředitelství LČR, které také garantovaly jejich řešení a poté rovněž využití jejich výstupů. Náplň projektů obvykle řešila aktuální potřeby LČR a reagovala na nabídky výzkumných pracovišť. Naplňování veřejného zájmu formou podpory výzkumných projektů se stalo u LČR i součástí Programu 2000. Shromáždění závěrečných zpráv projektů a jejich dostupnost pro veřejnost je doposud zajišťováno prostřednictvím Hlavního archivu LČR.

Sjednocení podpory lesnického výzkumu

Jak požadavky výzkumných pracovišť, tak i jednotlivých organizačních jednotek LČR na výzkum významně narůstají. Jistě se zde promítá i ta skutečnost, že instituce k tomu určené vynakládají na lesnický výzkum jen velmi omezené prostředky. Například největší z nich, Národní agentura pro zemědělský výzkum, zařadila 77 výzkumných projektů se zahájením v roce 2003, ale jen 3 z nich mají vztah k lesnímu hospodářství.

Za těchto okolností Lesy ČR, s. p., sjednotily a zprůhlednily celý systém podpory výzkumu od výběru témat výzkumu, přes zadávání řešení výzkumných úkolů, vlastní řešení úkolů a jeho kontrolu, až po shromáždění výsledků výzkumu a zajištění jejich veřejné prezentace. K tomuto účelu byla ustanovena Grantová služba LČR, kterou byla od 1. 5. 2002 pověřena Agentura projektů obnovy lesa v Tepličích. Statut Grantové služby LČR je uveden na podnikovém informačním systému INTRANET pod heslem Grantová služba.

Návrh a výběr témat pro výzkum

Prvním krokem je návrh témat pro výzkum, který předkládají organizační jednotky LČR a odbory ředitelství LČR (termín každoročně do 30. 9., resp. 31. 3.) podle svých potřeb. Výběr témat je proveden komisionálně, s přihlédnutím k jejich závažnosti, obecnému využití výsledků v rámci LČR a také s přihlédnutím k finančním možnostem

Krajina Krušných hor se smrkem pichlavým na LS Litvínov; foto: redakce

Dálkově řízený traktor, který naorává půdu a současně do ní zapracovává dolomitický vápenec, se zkouší v imisně poškozených oblastech při přípravě půdy pro obnovu lesních porostů

podniku. Po schválení vybraných témat vedením podniku jsou tato vypsaná na internetových stránkách LČR (v termínu 20. 10, resp. 20. 4. každého roku).

Dalším krokem je výběr konkrétních výzkumných projektů a jejich řešitelů. Je prováděn v rámci výběrového řízení na základě předložení nabídek řešitelů. Výběr provádí výběrová komise, která doporučí nejvhodnější nabídky k přijetí generálnímu řediteli LČR. Před uzavřením smlouvy o dílo s vybraným řešitelem výzkumného projektu je v případě potřeby s tímto řešitelem jednáno o doplnění či upřesnění některých částí projektu tak, aby v plném rozsahu vyhovoval smyslu zadání LČR.

Zajištění projektů

Pro každý výzkumný projekt je jmenován garant z řad odborných pracovníků ředitelství LČR. Je zmocněn pro věcná a technická jednání s řešitelem a jeho úkolem je po celou dobu řešení projektu kontrolovat plnění smlouvy, dozírat na řešení projektu a dovést jej až k předložení sjednaných výstupů. Dále jsou při uzavření smlouvy také jmenováni oponenti projektu (1 až 3) z řad odborných pracovníků LČR i externích odborníků. Při úvodním projednání projektu jsou s řešitelem upřesněny všechny detaily řešení, požadavky na součinnost organizačních jednotek LČR atd.

Výzkumné projekty mohou mít podle povahy řešené problematiky dobu trvání řešení 1 až 5 let. Přitom průběh řešení je sledován a kontrolován jednak na dohodnutých kontrolních dnech, jednak při předkládání a oponentování dílčích výstupů (u rozsáhlejších výzkumných úkolů). Dosažení nasmílovaných cílů a předložení stanovených výstupů je zajišťováno uhrazením nejméně 30 % nasmílované ceny až po předložení souhrnného (konečného) realizačního výstupu a jeho úspěšném oponentování. V případě nedostatků zjištěných v tomto výstupu je možno dohodnout jeho úpravy či dokončení. Krajním řešením by bylo neuhrazení zadržovaných 30 % ceny v případě neprovedení dohodnutých úprav.

Všechna tato opatření směřují k tomu, aby výzkum řešil zadanou problematiku v celé potřebné šíři a naopak, aby nebyly vynakládány prostředky na výzkum odchylovající se od potřeb zadavatele a aby z dílčích výsledků byla provedena celková syntéza závěrečného realizačního výstupu.

Po schválení závěrečné zprávy (po úspěšné oponentuře) umístí Grantová služba souhrn závěrečné zprávy na internetových stránkách LČR. Jedno paré zprávy v tištěné podobě převezme Hlavní archiv LČR. Grantová služba dále dá výsledky k dispozici organizačním jednotkám LČR, u nichž přichází v úvahu jejich využití.

V druhé polovině roku 2002 proběhla poprvé v rámci Grantové služby procedura výběru témat pro výzkum a výběru výzkumných projektů a jejich řešitelů. Grantová služba LČR obdržela od organizačních jednotek LČR k 30. 9. 2002 celkem 18 námětů pro výzkumnou činnost. Z nich bylo vybráno a vytvořeno 7 tematických okruhů, které byly zveřejněny na internetových stránkách LČR. Do veřejné soutěže se ve stanoveném termínu (30. 11. 2002) přihlásilo 5 subjektů, které předložily celkem 16 nabídek. Výběrová komise doporučila a generální ředitel LČR následně schválil 6 projektů. Celkový finanční objem těchto projektů činí 12,228 mil. Kč, z toho na rok 2003 je učeno 5,437 mil. Kč.

S řešiteli všech 6 výzkumných projektů byly po dohodnutých úpravách uzavřeny smlouvy o dílo do 20. 1. 2003. Dále uvádíme přehled těchto projektů. Podrobnější informace lze nalézt na podnikovém informačním systému Intranet.

Přehled výzkumných projektů

1. „Studium využitelnosti entomopatogenních hub (Deuteromycetes) v systému integrované ochrany smrkových porostů proti ploskohřbetce smrkové (*Cephalcia abietis*) ve stadiu vajíček a prvních instarů“; řešitel: Ing. Eva Prenerová, CSc., Olešná; garant LČR: Ing. Ladislav Půlpán.

2. „Lesnické hospodaření v Jizerských horách“; jedná se o komplexní projekt zahrnující analýzu změn prostředí, dosavadních postupů lesního hospodářství, plánu péče v CHKO Jizerské hory až po syntézu všech výsledků s návrhem řešení (potřeba změny rámcových směrnic hospodaření podle HS, potřeba meliorací, potřeba změny

plánu péče atd.); řešitel: VÚLHM Jíloviště-Strnady (tým řešitelů složen z pracovníků mnoha odborných pracovišť); garant LČR: Ing. Vladimír Krchov, Ph.D.

3. „Poškození lesních porostů v oblasti Suchého a Anenského vrchu. Šetření příčin a návrh opatření“; Jedná se o zjištění příčin kritického poškození lesních porostů v Orlických horách a doporučení ke zlepšení; řešitel: VÚLHM Jíloviště-Strnady (rovněž spolupráce řešitelů z jiných odborných pracovišť); garant LČR: Ing. Ladislav Půlpán.

4. „Arachnoentomofauna stanovišť ovlivněných vápněním a hnojením a její dynamika“; posouzení vlivu půdoochranného vápnění a hnojení lesních porostů na půdní a epigeickou faunu; řešitel: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně; garant LČR: RNDr. Jiří Stornawski.

5. „Změny obsahu prvků v porostech smrku, buku, jeřábu a břízy v průběhu roku“; vyhodnocení vývoje obsahu základních živin a zátěžových prvků v asimilačních orgánech a půdách v průběhu vegetačního období; řešitel: VÚLHM Jíloviště-Strnady; garant LČR: Ing. Tomáš Dohnanský.

6. „Zásady obnovy lesa v 8. LVS Hrubého Jeseníku s přihlédnutím k vlivům mikroklimatických a živinových poměrů stanoviště“; řešitel: Ekotoxa Opava, s. r. o.; garant LČR: Ing. Vladimír Krchov, Ph.D.

Závěr

Nejbližší další termín pro předkládání námětů pro výzkum ze strany organizačních jednotek LČR je do 31. 3. 2003. Bližší informace podá Agentura projektů obnovy lesa v Teplicích, Ing. Vladislav Badalik nebo Ing. Václav Rybář.

Ing. Vladislav Badalik, APOL Teplice

Plnění nádrže Unimogu z přistavené cisterny; foto: M. Kubišta

Pohled na vápněný porost; foto: M. Kubišta

Vápnění na LS Vyšší Brod

Imisní poškození se nevyhnulo ani porostům nejnižší lesní správy LČR – Lesní správy Vyšší Brod. Vlivem dálkových přenosů imise máme zařazeno v pásmu ohrožení C celkem 3715 ha lesních porostů. Smrkových porostů ve stupni poškození IIIa máme 56 ha, ve stupni poškození II 247 ha, ve stupni poškození I 1160 ha a ve stupni poškození 0/I 1169 ha. V některých lokalitách došlo vlivem imisních škod k takovému proředění porostů, že byla zahájena jejich podsadba. I nadále dochází k dalšímu odumírání stromů v těchto porostech s různou dynamikou podle lokalit.

Z těchto důvodů jsme v loňském roce zahájili revitalizaci nejvýrazněji poškozených porostů dodáním chybějících živin. V měsíci červnu jsme provedli odběr půdních vzorků na třech revírech lesní správy v šesti porostech. Analýzy těchto vzorků provedené ve VÚLHM Jíloviště – Strnady potvrdily, že hlavní příčinou chřadnutí porostů je nízký obsah přístupného vápníku a hořčíku v půdě. Jako kompenzační a nápravné opatření ke snížení kyselosti a doplnění chybějících prvků, byla doporučena aplikace dolomitického vápence v dávce 2 – 3 t/ha. Vzhledem k daným podmínkám jsme se rozhodli ke zkušební pozemní aplikaci na revíru Kapličky v porostu 319 B 7. Ta byla po výběrovém řízení realizována v září firmou Michael Schmidt Waldkalkung Sengenthal SRN vozidlem Mercedes Unimog 1650 s neseným turbodmychadlem. Dolomitickým vápencem s obsahem hořčíku 40 % bylo ošetřeno 8 ha dávkou 3 t/ha. Celkové náklady na tuto akci činily 32 587 Kč (4073 Kč/ha).

V roce 2003 budeme pokračovat vápněním dalších porostů, u nichž není možno se spoléhat na samovolnou regeneraci nebo pouze na biologickou melioraci pomocí listnatých dřevin. V takových porostech chceme použít kombinaci pěstebních opatření se stanovištně zdůvodněným dodáním deficitních prvků.

Miroslav Kubišta, revírník

Lesníci - lyžníci

na LS Broumov

Lesní správa Broumov se začátkem letošního roku velmi aktivně podílela na přípravě a organizaci 8. ročníku Lyžařských soutěží lesníků ČR. Při příležitosti roku oslav 750. výročí povýšení Police nad Metují na město je zde pořádala rodina Beranova ve spolupráci se SPAL-L (sdružení pro sportovní aktivity lesáků - lyžařů) a polickým lyžařským oddílem. Vzhledem k nepříznivým sněhovým podmínkám se nemohl závod uskutečnit v původním plánovaném termínu (2. - 5. 1. 2003) a v plném rozsahu (obří slalom, běh se střelbou, kombinace, lesnický a závěrečný večer). Svůj dopad to mělo i na počet účastníků. Škoda že z původně přihlášených 168 závodníků dorazila necelá polovina.

Zvolený náhradní termín 24. - 25. 1. 2003 byl na sníh opět skoupý a celý program musel být doslova „okleštěn“. Nakonec

zůstal pouze závod v běhu se střelbou a závěrečný večer. Náhradní tratě na Bišiku - Jiráskových skalách byly ale připraveny na úrovni a tak na osmdesát lesníků a jejich rodinných příslušníků z celé České republiky čekalo 5,5 a 11 km běhu na lyžích a tři rány ze vzduchovky na vybudované střelnici. Počasí, i když trochu mlhavé, nám přálo a všichni závodníci i přihlížející byli mile překvapeni sněhovými podmínkami, zázemím i samotnou přípravou a organizací závodu.

Na slavnostním večeru v Hotelu U Berků, se společnou večeří, hudbou a tancem, byli vyhlášeni a oceněni nejen ti nejlepší, ale všichni účastníci i organizátoři. Neboť na této akci není vítězů a poražených, ale jsou zde všichni ti, kteří dokáží sportovní stránku spojit se společenskou, potkat se, svést se na lyžích a prohodit pár slov s kamarády a známými „od fochu“.

Václav Patera (VLÚ MO Praha) na startu závodu

Samozřejmě, aby akce tohoto rozsahu mohla proběhnout, bylo zapotřebí nemalého úsilí dobrovolníků a mnoha sponzorů, kteří se o bezproblémový průběh i finanční stránku akce zasloužili a je na místě všem touto cestou poděkovat. Hlavními sponzory byly Lesy České republiky, s. p., Hradec Králové, Město Police nad Metují, Lesní společnost Broumov Holding, a. s., a Doldy, s. r. o., Machov. Z ostatních pak Lesní správa Broumov, Hauk a syn, s. r. o., Police nad Metují, Giuseppe, a. s., Hradec Králové, Veba, a. s., Broumov, Sdružení Stěnova Teplice nad Metují, Truhlárna Koran, v. o. s. Pěkov, Železářství Purltig Police nad Metují a Hasiči Bukovice.

Na závěr děkuji všem účastníkům a těším se na shledanou příští rok na Božím Daru v Krušných horách, kam tímto zveřejním i širokou lesnicko-lyžařskou obec.

Ing. Jiří Beran, adjunkt LS Broumov, ředitel závodu

Celkový pohled na střelnici

Exkurze

německých lesníků na LS Vyšší Brod

Ve dnech 3. až 5. 10. 2002 navštívilo LS Vyšší Brod 15 německých lesníků z Badenska Württemberska. Podnětem k uskutečnění exkurze byla tříměsíční odborná praxe jednoho z revírníků LS Vyšší Brod, Rostislava Mičana u lesního úřadu Aalen v roce 1999. Lesní správce pan Jan Mártl uvítal příležitost setkání s kolegy z Německa a společně jsme pro ně připravili třídní program. Prohlédli jsme si oboru černé zvěře firmy Agrowald, s. r. o., klášter ve Vyšším Brodě, Certovu stěnu, několik porostů v revíru Kapličky, rašeliniště Kapličky, lesní komplex Svatý Tomáš, Schwarzenberský

plavební kanál, semenný sad Majerka, večerní hrad Rožmberk a celou exkurzi jsme zakončili prohlídkou města Český Krumlov. Nespornou výhodou pro výměnu názorů a zkušeností byl odborný výklad lesního správce Jana Mártla v perfektní němčině. Němečtí lesníci byli nadšeni rázem místní krajiny. Jenom škoda, že nám počasí příliš neprálo a řada plánovaných zastávek se nemohla uskutečnit.

Celé setkání proběhlo v přátelském duchu a kolegové z Německa byli velmi spokojeni. Měli totiž možnost trochu si oddechnout po dvou náročných letech, kdy se potýkali s následky větrné kalamity z konce roku 1999. Během dvou let se jim podařilo zpracovat jen na lesním úřadu Aalen 130 000 m³ kalamitního dříví a potlačit kůrovce.

Ing. Rostislav Mičan, revírník

Diskuze s lesním správcem Janem Mártlem;

foto: R. Mičan

nové odborné publikace a knihy

z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Oceňování společenské sociálně-ekonomické významnosti základních funkcí lesa

Luděk Šišák, Vladimír Švihla a František Šach

Metoda vyjadřování společenské významnosti funkcí lesa v peněžní formě.

Vyd. MZe ČR, Praha, 2002

(darováno technické knihovně LČR HK)

Zbraně a střelivo – právní úprava & zkušební otázky

Ucelená odborná publikace zachycuje základní předpisy z oblasti zbraní a střeliva. Jediné autentické a Ministerstvem vnitra ČR garantované znění by mělo pomoci se propracovat touto problematikou až k vykonání zkoušky odborné způsobilosti pro vydání zbrojního průkazu příslušné skupiny. Nová právní úprava v oblasti zbraní a střeliva v České republice nabyla účinnosti 1. lednem 2003 a je plně kompatibilní s právní úpravou Evropské unie. Publikace je členěna podle jednotlivých právních předpisů. Jsou zde uvedeny také testové otázky, a to jak v psané, tak i v elektronické podobě na přiložené disketě.

Vyd. Themis, nakladatelství Tiskárny Ministerstva vnitra, p. o., Praha, 2002

(zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK)

Choroby zvěře – rozeznávání a posuzování

(podle německého originálu *Wildkrankheiten erkennen und beurteilen* z roku 1995)

Odward Geisel

Tato kniha je rádcem pro posouzení zdravotní nezávadnosti zvěřiny a ošetření ulovené srstnaté zvěře. Pojednává o chorobných změnách orgánů v jejich různých podobách a o nejdůležitějších infekčních onemocněních způsobených viry a bakteriemi, dále pak i plísněmi či parazity. Na 250 barevných fotografiích jsou popsány patologické nálezy, příčiny chorob a doporučení pro posouzení zvěřiny.

Vyd. Lesnická práce, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, 2002, v edici Svět myslivosti

(zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK)

O životě naší zvěře pro mladé myslivce a milovníky přírody

Miroslav Poruba a Otomar Rabšteinek

Kniha seznamuje se způsobem života a zvyky asi 150 druhů zvěře, se zásadami myslivosti a s péčí o zvěř. Velká kapitola je věnována lesu, jeho významu a ochraně, ale i zákonitostem života v něm. Kniha je určena především mladým čtenářům, kteří se chtějí zapojit do akcí ochránců přírody nebo do tradiční soutěže o Zlatou srnčí trofej. Užitečná bude i při přípravě na mysliveckou zkoušku.

Vyd. Nakladatelství Brázda, s. r. o., Praha, 2003 (2., přepracované vydání, v Nakladatelství Brázda vydání 1.)

(zakoupeno v Knihkupectví Myslivost, Praha, pro technickou knihovnu LČR HK)

FORMICA – zpravodaj pro aplikovaný výzkum a ochranu lesních mravenců

5. ročník periodického zpravodaje (ročenky), který publikuje články s tematikou výzkumu a ochrany lesních mravenců.

Vyd. ZO ČSOP Formica, Liberec, 2002

(přiděleno technické knihovně LČR HK)

Chráněná území ČR V.: Královéhradecko

Helena Faltysová, Peter Mackovčín, Miroslav Sedláček a kolektiv

Pátý svazek čtrnáctidílné edice, kterou Agentura ochrany přírody a krajiny ČR poprvé podrobně seznamuje čtenáře s přírodními charakteristikami, historií a předmětem ochrany zvláště chráněných území Čech a Moravy. Publikace je doplněna topografickými a tematickými mapami i leteckými snímky a zároveň přináší velké množství vlastivědných informací z okresů Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou

a Trutnov, o Chráněných krajinných oblastech Broumovsko a Orlické hory a o Krkonošském národním parku.

Vyd. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 2002

(zakoupeno u s. r. o. ARTEDIT v Praze pro technickou knihovnu LČR HK)

Dále byly technické knihovně přiděleny následující videokazety:

Obora Poněšice - Příkladné spojení chovu jelení zvěře a pěstování lesa.

Obora Poněšice, kterou spravuje Lesní správa LČR Hluboká nad Vltavou, je vyhrazenou honitbou MZe ČR. Byla založena v roce 1853. Na rozloze 1.664 ha je zde chována jelení zvěř. 14. září 2001 byl v oboře uloven jelen lesní s bodovou hodnotou trofeje 250,89 CIC. Tato trofej je novým národním rekordem. Vedle jelení zvěře mají lovci možnost lovit zvěř srnčí a černou, popř. strávit příjemné chvíle na březích rybníků při rybolovu. Ubytování nabízí vybavená lovecká chata. Obora Poněšice je významným demonstračním objektem LČR, s. p., s příkladným spojením chovu jelení zvěře a pěstování lesa.

Pro LČR, s. p., vyrobil Doc. Ing. Miloslav Chroust, CSc., 2002

Žďárské vrchy – krajina útulná (šest kapitol o harmonické krajině)

Putování malebnou krajinou Žďárských vrchů, které byly roku 1970 vyhlášeny chráněnou krajinnou oblastí, vybízí k zamyšlení. – Zůstane tato krajina, která již více než století vábí básníky, hudebníky a hlavně malíře zvucných jmen, ekologicky i esteticky hodnotná? O to se samozřejmě snaží odborní pracovníci Správy CHKO. Rozhodující je však vliv těch zdejších lidí, kteří dokáží žít se svou krajinou v souladu.

Pro Správu CHKO Žďárské vrchy vyrobil SKYFILM Prostějov, 2002

Jiří Uhlíř

Videokazeta Lesník a příroda

Koncem roku 2002 spatřil světlo světa 24 minutový snímek s názvem Lesník a příroda. Tento dokument se zaměřuje na jeden z nejdůležitějších aspektů práce lesníka: ochranu biotopů a ekosystémů jako přirozenou součást jeho činnosti.

Profese lesníka je na našem území známa již od 14. století a je jednou z těch, které se dědí i několik generací po sobě. Lesní řády Marie Terezie z let 1754-6 formulovaly principy trvalosti a vyrovnanosti produkce dřeva, které se staly předchůdcem moderního pojetí (trvale) udržitelného využívání přírodních zdrojů. Díky uplatňování těchto principů vzrostla v období 1790 – 2002 lesnatost našeho území z 25 % na současných 33,5 %.

Současné pojetí udržitelnosti má širší rámec než před čtvrt tisíciletím. V lesích zahrnuje vedle produkce dřevní hmoty také ochranu biodiverzity a mnohé další aspekty. I přes důsledky negativních vlivů, jako je například globální znečištění, představují lesy tu nejstabilnější a nejzachovalejší složku naší krajiny.

V lesích se rovněž nacházejí nejstarší chráněná území u nás (např. Žofínský prales, Boubínský prales zřízený na základě podnětu lesníka Josefa Johna či rašeliniště Červené blato).

Vedle vlastní každodenní práce lesníků z různých koutů naší vlasti snímek dokumentuje také spolupráci s profesionálními i dobrovolnými ochránci přírody na řadě společných projektů.

Snímek vyrobil Skyfilm, ekologické audiovizuální centrum Prostějov, ve spolupráci s Rezekvítkem Brno. Je distribuován zdarma na videokazetách. Zájemci si jej mohou objednat písemně na adrese redakce časopisu Lesu Zdar, Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové 8, nebo e-mailem na adrese fialova@lesy.cz.

RNDr. Jiří Stonawski

Přehled odborných akcí ČLS v roce 2003

19. 3. Setkání lesníků tří generací: Aktuální otázky ochrany listnatých dřevin; odborný garant: Ing. Holuša, Ing. Jančařík, informace: Ing. P. Kyzlík, tel.: 603 163 409, zahájení 9:30 hod., místo konání: Praha 1, Novotného lávka 5, dům ČSVTS.

14. 4. VI. sněm lesníků: Postavení lesního hospodářství, Úkoly pověřených úřadů III. stupně, pořádá ČLS, ČJL a NLK, místo konání: Hradec Králové, Konferenční centrum Silvia, zahájení 9:30 hod., informace: Ing. P. Kyzlík, tel.: 603 163 409.

16. 4. Seminář: Drtiče klestu a jejich zvýšené využívání, odborný garant Ing. Malík, Ing. Švec, pořádá ČLS a LČR OI Jindřichův Hradec, LS Pelhřimov, místo konání: obec Lidmaň, zahájení 9:30 hod., informace: Ing. P. Kyzlík, tel.: 603 163 409.

14. 5. Seminář: Využití růstových simulátorů v hospodářské úpravě lesa, pořádá: ČLS a LF MZLU Brno, ÚHÚL, místo konání: Brno, LF MZLU, zahájení 9:30 hod., odborný garant: Prof. Simon, CSc., informace: Ing. P. Kyzlík, tel.: 603 163 409.

11. 6. Seminář: Ceny dříví a ekonomika LH, pořádá ČLS, odborný garant Doc. Šišák, Ing. Dejnožka, místo konání: Svoboda n. Úpou, zahájení 9:30 hod., informace: Ing. P. Kyzlík, tel.: 603 163 409.

25. 6. Seminář: Lesy a povodně, pořádá ČLS a MŽP, odborný garant Ing. Kyzlík, místo konání: Dům ČSVTS, Novotného lávka 5, Praha 1, zahájení 9:30 hod., informace: Ing. P. Kyzlík, tel.: 603 163 409.

26. 8. Exkurze: Hospodaření v těžko přístupných polohách – vycházka po lesích města Domažlic po 100 letech, odborný garant Ing. Benda, Domažlice.

29. – 30. 8. Seminář: Myslivost – její poslání v kulturní krajině, odborný garant Doc. Hanzal, České Budějovice.

10. 9. Seminář: Zalesňování zemědělské půdy, odborný garant Ing. Sloup, Slapy – Měřín.

11. 9. Seminář: Pěstování javorů, odborný garant Ing. Půlpán, Hradec Králové.

V měsíci březnu oslaví významná životní jubilea tiito pracovníci LČR

Padesátiny

4. 3.	František Páleník	LS Prostějov
16. 3.	Stanislav Vrzalík	LS Luhačovice
25. 3.	Pavel Kidoň	LZ Boubín
27. 3.	Rostislav Rybář	LS Buchovice
28. 3.	Anna Hazuková	LZ Boubín
29. 3.	Hana Rachačová	LS Hluboká n. Vlt.

Šedesátiny

7. 3.	Tomáš Neuberger	LZ Dobříš
9. 3.	Karel Kalkus	LS Horní Blatná
11. 3.	Josef Malinovský	LZ Kladská
25. 3.	Jaroslav Sudík	LZ Dobříš
28. 3.	Václav Velebil	LZ Dobříš
29. 3.	Ing. Pavel Jahn	LS Náměšř n. Osl.

Všem jubilantům blahopřejeme a přejeme jim hodně zdraví a spokojenosti

Lesnické podvečery pro veřejnost v roce 2003

Pořadatel: Česká lesnická společnost
Organizační garant: Ing. Pavel Kyzlík,
tel.: 221 082 38, mobil: 603 163 409,
e-mail: cesles@cesles.cz
Datum: vždy druhý čtvrtek v měsíci od 16,00 hod.
Místo: Novotného lávka 5, Praha 1, dům ČSVTS,
zasedací místnost

13. 3. Historie lesnického výzkumu v Evropě a u nás, Ing. Vlastislav Jančařík, CSc.

10. 4. Aprílová tematika – 10 nejzajímavějších lesnických a mysliveckých historek a 50 anekdot, lidová vypravěči.

15. 5. Lesnická výročí r. 2003 a slavné lesnické osobnosti, PhDr. Jiří Uhlíř (Jaroměř), Ing. P. Kyzlík (ČLS).

12. 6. Stromy památné a významné, křest knihy Průvodce po památných stromech, RNDr. J. Němec (AOPK), Ing. B. Reš (AOPK), Ing. P. Kyzlík (ČLS).

9. 10. Utváření a krásy Labských pískovců, Pořádáno společně se Sdružením absolventů a přátel lesnických škol píseckých.

13. 11. O lesnickém, mysliveckém a rybářském muzeu v zámku Ohrada (Hluboká n. Vltavou), Ing. Václav Kasal, ředitel muzea.

11. 12. Předvánoční koncert – Kvarteto lesních rohů, Ing. F. Bezděk.

Jste srdečně zváni!

13. – 14. 9. Exkurze lesníků do CHKO Křivoklátsko, odborný garant Ing. Kyzlík, LS Křivoklát, Emilovna.

16. 9. Den v lese – exkurze pro úřady III. stupně a starosty, odborný garant Ing. Hálek, Děčín.

18. 9. Seminář: Porovnání metod hodnocení mimoprodukčních funkcí lesa, odborný garant Doc. Švihla, Ing. Krečmer, Skalský Dvůr, okr. Žďár n. Sáz.

24. 9. Seminář: Nepůvodní dřeviny a invazní rostliny, odborný garant Ing. Moucha, Žlutice.

1. 10. Seminář: Péče o porostní zásobu (problematika přesíleného jehličnatého dřeva) s PSB, odborný garant Prof. Tesař, Morava.

8. 10. Seminář: HÚL a celospolečenské funkce lesa (Demonstrační objekt Boršov po 100 letech), odborný garant Ing. Zezula, Svitavy.

13. – 14. 10. seminář: Krajina, les, ochrana přírody, odborný garant AOPK, ČSOP, ČLS, Praha, Budova ČSVTS.

15. 10. Seminář: Inventarizace lesů, odborný garant Ing. Vyslyšel, Ing. Holický, Hradec Králové.

31. 10. Lesní hospodářství a panevropský proces, odborný garant Ing. Pondělíčková, Ing. Chytrý, Praha, budova ČSVTS.

Jste srdečně zváni!

FOTO reportáž

Obora Vříšek

Nový domov koz bezoárových

V roce 1994 byla zrušena nejstarší obora v Českých zemích - obora na Pálavě, kde se chovalo jediné stádo koz bezoárových. V rámci záchrany tohoto chovu byla vzácná zvěř přemístěna do obory Vříšek na lesní správě Česká Lípa. V současné době má obora rozlohu 160 ha a početní stav stádečka je 26 kusů, normovaný stav činí 40 kusů. Společně s kozou bezoárovou je zde zvěř muflonů v počtu 160 kusů.

Zajímavostí je památný strom Žižkův dub, který roste hned za vchodem do obory (obr. 4). Říká se, že pod jeho korunami hodoval Jan Žižka, když v blízké hladomorně mučil svého bratra.